

"Pokrok Západu"

PUBLISHED WEEKLY.

Entered at the Post Office at Omaha, Nebr., as second class mail matter.

Published by Pokrok Publishing Co., 1417-1419 So. 13th St., Omaha, Neb.

Subscription by mail — \$1.50 per year

Vydává: VYDAVATELSKÁ SPOL. POKROKU, OMAHA, NEB. Václav Bureš, ředitel.

Předplatné.....\$1.50 na rok Do Čech.....\$2.50 na rok

Adresujte jednoduše: POKROK ZÁPADU, OMAHA, NEB.

Omaha, dne 12. března 1913.

Český den velkolepým úspěchem

(Dokončení.)

Dalším číslem byla česká řeč Dr. F. A. Sedláčka, jenž pravil: Milí přátelé!

"Nuž, vstaňte všichni, kteří posud spíte; dennice vzešla — jitřenka se rdí! Slavíte pějí — ať proč ještě dítíte? Hana tomu, kdo bude poslední!"

Ó žijte, bratři, národu zas svému! Neboťte mrtví jeho údově! Přihlaste se zas k matce své a k němu co věrní bratři, věrní synové!"

Tato slova bezapomenutelného českého kněze-básevníka a vlastence Boleslava Jablonského tanou mi na mysli dnes, když vidím před sebou v této divoraně ty obrovské zástupy českých lidí všech odstínů a barev, když vidím, že alespoň dnes, Češi lne k Čechu, bratr k bratru, sestra k sestře a ždám sobě i Vám všem zhloubi srdce přejí, aby tak bylo i nadále, aby konečně svítala mezi námi zlatá doba, abychom konečně všichni poznali a upřímně vyznali, že svazky krevní jsou posvátné, neznikající, že ne lze je popřít a jim na vzdory jednat, že táž krev, která koluje v našich žilách koluje též v žilách našich rodných bratří, že skutečně bratry jsme a bratry býti echem a budeme!

Od nepamětných dob, malý národ náš byl předmětem útoků celé Evropy. Na nás hnali se nepřátelé od severu, od západu, od východu i od jihu, k nám s mečem v ruce chodili sousedé naši pro kus našich práv, pro kus našeho majetku a tak bylo nám souzeno již na počátku našeho bytí, rváti se s celým světem a ve válkách a bojích těchto, až mnohý jsme utrpěli šram, zmohtnul národ náš silou svého vědomí, ryzostí svého přesvědčení. Nadešla zlatá doba vývoje českého lidu, když nastal mír v zemi a klid rozhostil se ve městech a vsíchách po celé Čechii. V té době vzrostli jsme průmyslově a obchodně v míře netušené, stavěny školy, pečováno o cesty veřejné, bezpečnost osoby i majetku byla zaručena, vysoké učení pražské bylo založeno a sláva a význam českého národa proniknul celou Evropou. V té době slyšel národ náš uměním, vědou, průmyslem i obchodem, blahobyt povšechný byl údělem lidu a štěstí a spokojenost usídlily se tehdy v Čechách k dlouhému pobytu. V tehdejší době písemnictví české bylo na vrcholu své slávy a z našeho středu vycházely nauky, které otřásaly celým světem, nauky, které otvíraly cestu novým ideám a byly základnou sblížení se lidstva v pozdějších věcích. Než čas ten zase minul, nastaly nové války s cizinou a i bratrovražedný boj rozvířil se v míře obrovské v naší milé vlasti, syn vstal proti otcí, matka proti dečci, bratr vraždil bratra a krev naše, pokud ukřivena byla zahraničím nepřitelem, prolévána potokem rukou vlastní, rukou českou, až konečně v pamětný, ponurý den 8. listopadu 1620 na Bílé Hoře bílé stovčaté Prahy poraženo bylo české panstvo pod Thurnem a Mansfeldem na hlavu. Vojsko pobito, rozprááno a český národ napotom platil krvavou daň na hrdle a statech svým podmanitělem. Po celých dvě stě let úpěl národ náš v této porobě tělesné

i duchovní, práva naše šlapána sverepým vítězem, statky nám vzaty, úřady nám pobrány a i Feč naši nám chtěli ukrásti — leč toho nedosáhli. Po dlouhých dvě stě roků národ náš uvězněný svou mocí silnějšího, po celých dvě stě let usilováno o zničení a vyhlazení úplné českého lidu, jeho řeči, jeho kultury. Hrobový klid rozhostil se po nivách naší vlasti, ticho hřbitovní zavládlo v Čechách v oněch dobách a rubáš smrti téměř již přikrýval národ náš. Práva naše nám vzata, úřady nám brali, statky naše sobe rozdávali a i na ten rodný jazyk náš svou rukou sverepou již sahal, ten krásný jazyk náš, ten nejdražší odkaz-našich předků již již nám chtěli vyrvat. Opustil nás měšťák, opustil nás řemeslník, opustil nás úředník, opustili nás páni a velmožové mocní, zapřeli drzým čelem pro ten kus chleba a pro přízeň majestátu svůj lid i svůj jazyk, česky mluvíti v tehdejších dobách bylo vůbec pohánou, naše zvyky, naše řeč byla posměchem našim katanům, a že tato krásná mluva až po dnešní časy se zachovala, máme co děkovaťi těm nejhodším, těm nejbídnějším tehdy vstávám českého lidu — totiž českému lidu selskému, vesnickému. V zapadlých českých vesnicích a dědinách byl to český sedlák a jeho rodina, byl to bídně živořící, chudě placený český kantor, byl to vlastenecky cítící kněz, kteří naši řeči rodné zaniknouti nedali a jak těžko tito lidé zápasili musili s nepřítelnými okolí, i jak trpce ten suchý chleb osbě musili tehdy uhájíti, o tom napsati by se mohly folianty plné nářků, plné bolu, plné rozhořčení. Ale jim dnes čtíme díky, jim náleží čest a sláva, jim náleží zásluha, že my jako celek, jako národ dnes žijeme.

Počátkem minulého století, po bojích za neovládnutí Ameriky a po francouzské revoluci nový duch zavládl světem, duch lidskosti, duch národních práv a na všech stranách hýbali se národové a i národ náš povzbuzen řadou nadšených vlastenců, vlastenečubuditelů blahoslavené paměti, v jejich středu nalézáme celou řadu vlasteneckých českých kněží, vzpřímil se opět před udiveným světem a tomuto hlásal mluvou hřimavou, že my Čechové zase žijeme, že jsme nezemřeli, že jsme pouze pohřbeni byli ve tvrdý spánek, že český lev opět vzpřímil hlavu svou...

A dnes — vítě všichni dobře — jak vysoko národ náš se vyzínil v Čechách, vítě dobře, že národ náš u umění, i ve vědě, obchodu a průmyslu zaujímá místo čestné mezi národy světa, vítě dobře, že i politicky nabývá pomalu síle, a le jistě onoho postavení, jež právem mu náleží.

Chápete nyní, přátelé milí, hlavně vy zde zrození, že hlásíte se k takovému národu, jakým jest náš, jest velikou ctí, chápete nyní, že není třeba Vám zapřítati svůj český původ nikde a před nikým, chápete nyní, že řeknete-li veřejně a hrdě, že jste z české krve, prokazujete hlavně sobe čest a čtu, neb vězte, že národ číselně tak malý, jakým jest náš, jenž ani vyhubiti se nedal porobou u-

knutnou aniž zpýšněl slávou svých předků, že takový národ chová v sobe zdatnost a sílu, zdraví tělesné i duchovní.

My česká větev v Nebrasce dnes oslavujeme průmysl náš užší vlastní americké, totiž průmysl Nebrasky a s podivením a hrdostí patříme na všechny ty věci vyrobené v našem státu a mnohemu z nás vzejde nové světlo v zdatnosti a mohutnosti průmyslu nebraského. My Češi v Americe skutečně máme mnoho co děkovaťi této naší nové vlasti a musíme tu to drahou zemi milovatí upřímně a srdečně touž laskou věrnou, jakou milujeme svoje ženy, svoje děti. Hleďte my všichni přišli jsme do této země téměř s holými rukama, tato zem nás přijala za svoje děti, poskytla nám ochranu, dala nám práva občanská, poskytla nám podmínky ku dosažení blahobytu a neovládnutí. — Hle, která jiná země tak mateřsky jedná vůči svým přistěhovalcům, která jiná země na světě poskytuje cizincům takové výhody, jaké nám dává naše vlast americká. Rozhlédněte se kolem a uvědíte, že v tomto shromáždění převládá většina vlastní svoje domovy, vlastní farmy, vlastní průmyslové a jiné závody, vlastní obchody, že každý z nás má zajištěnou budoucnost. Nad tyto dary však eennějším v mých očích jest onen hlavní dar Ameriky svým dítkám, totiž úplná svoboda přesvědčení a úplná svoboda slova. Zde žádný není nucen hlásiti se k něčemu, v co nevěří, zde žádný není nucen skrývati své přesvědčení neb své myšlenky, ale každý z nás má právo svoje názory a svoje přesvědčení slušně projevit i a slušně a důrazně hájiti. A toto právo svoje přesvědčení veřejně hlásiti, slušně hájiti a důrazně obhájití — pokládám za jeden z největších darů této veliké republiky.

My Češi v Americe, přesazení do této nové vlasti, ocitli jsme se pojednou uprostřed nové a nám cizí kultury anglo-americké. Této kultuře dáti jiný směr, totiž směr našeho ducha, jest naprosto nemožno, ale my můžeme a proto žijeme a pracujeme hlavně v oněch státech v nichž čtíme jsme osazení, vtisknouti této kultuře jisté svoje známky, aby pozdější věkové dle těchto známek poznali, že Čechové v tomto státu bydleli a duševně se uplatnili. Takto se uplatní však nemůže toliko jedna strana bytí i sebe čtější a silnější byla, takto se uplatní i známky své kultury vtisknouti kultuře zdejší může toliko **jednotlivý celek**, jen tehdy se uplatníme, budeme-li státi všichni bez rozdílu náboženského neb jiného přesvědčení za **společnou věc českou**, druh vedle druhá, bratr vedle bratra, sestra vedle sestry. Přátelé jen trochu dobré vůle s obou stran a vše bude tak snadná a ovoidne tak bohatá a sladká, že s podivením stanete a řeknete, proč dávno tak již se nestalo. Blahobyt máme, svobodu máme, všude kolem nás život vábně se usmívá — máme my i nadále mračití se jeden na druhého? Což nemůže jeden s druhým pracovatí, se síly stačí pro **společný zájem český**, což nemůžeme podati si ruce na **neutrál-**

ni půdě společné české věci a pracovatí svorně ne jako čeští katolíci, evangelíci neb svobodomyšlní, ale jako Čechové, jako rodní bratři, jako synové jedné matky!

Nuže, podějme si ruce my nebraskští Čechové dnes na této krásné slavnosti a příkladem předcházíme všem svým bratřím v Americe, boháď, že dnešní den znamená obrat k lepšímu porozumění v našich řadách.

Dříve nežli skončím, chei citovatí poslední sloku básně nadepsané "Jen svorně" od našeho vzletného básníka a rodáka, kněze Jana Vránka:

"Nás jedna hubí kletba, to dračích zubů setba, to nesvornosti jed! Žel, třístíme se v kusy, nás rozervanost dusí, což zaraziti musí náš rázný postup v před!"

A tomuto ráznému a svornému postupu všech Čechů amerických volám srdečně Na zdar!

Velmi pěkným číslem bylo vystoupení spolku kadetů sv. Aloisia, kteří pod svým velitelem p. Forelem, provedli některé zajímavé obraty a pochody, jakož i cvičení s ručnicemi.

Jisté šťastnou myšlenkou bylo zařazení do programu krásného tance "Besedy". Byla tančena ve třech kolonách, a tanečníci v jedné z těchto ustrojení byli v národních českých krojích. Pro cizince byl tento tanec překvapením a odevšad slyšeli jsme slova obdivu a chvály. Tančení Besedy bylo provázeno skoro neustálým potleskem, jenž ani konec nebral, když tanečníci odešli.

To byl tedy program Českého dne na průmyslové výstavě v o-mažském Auditoriu, mezi jehož jednotlivými čísly koncertovala Ferullova kapela, a vzpomene-li si na překážky, jež v cestu byly kladeny a konečně i na krátkost času na přípravy, proveden byl obdivuhodně a přijat s povděkem, bla s nadšením. Za svého dlouholetého novinářského působení účastnili jsme se těch největších manifestací mezi Čechy americkými za minulých pětadvacet roků, psali jsme referáty o nich, ale málokdy viděli jsme takové všeobecné uspokojení, jako mezi našimi krajany v Auditoriu v neděli odpoledne. Český den byl velkolepým, neočekávaným úspěchem, byl překvapením i pro samotné pořadatele.

Všecky tři anglické denníky omažské přinesly o Českém dni nadšené sloupevé referáty a shodují se v tom, že neděle, co do návštěvy, zůstane asi největším dnem výstavy. V Auditoriu bylo odpoledne na 4,000 osob a jistě se tří čtvrtin byli to naši krajané.

V závěrku bude snad záhodno zmíniti se o dvou českých výstavách v Auditoriu. Známá firma Zwoneček a Aksamit má tam v miniatuře svůj Wilberský mlýn, i s "řekou", která jejich stroje žene. Výstavka jest opravdu originální a budí velkou pozornost. Firma Zwoneček & Aksamit vlastní dva mlýny, a sie ve Wilber a DeWitt, Nebr., jež hnány jsou vodní silou z řeky Blue. V roce 1894, když p. Zwoneček vstoupil do společnosti s p. Aksamitem, vykoupili nejprve mlýn ve Wil-

Nizké jízdné za jednu cestu osadnickou od dne 15. března do 15. dubna 1913 Z OMAHY

\$30.00 do Kalifornie a na severozápad pacifiku. \$25.00 do různých míst v Utah, Idaho a Montany.

Nyní jest čas učiniti přípravy k návštěvě této bohaté a úrodné země západu a vybrati si farmářský domov pro sebe a rodinu, kde doeiluje se velké úrody a pěkných zisků z malých prostorů země, proměněné v ovocné sady nebo zahrady. Některé plodiny zrají celou dobu roku — vaše země nikdy nelenoší. Podnikněte cestu po dráze

UNION PACIFIC

výborná cesta na západ.

Chráněná automatickými bezpečnostními signály. Páda dráhy bez prachu. Dvojí koleje.

O literaturu a další informace vztahující se k jízdnému, cestám atd. pište si na adresu:

L. Beindorff, C. P. & T. A. 1324 Farnam St., Omaha, Neb. Phone, Douglas 334

ber, a když jejich obchod neustále vzrůstal, vykoupili ještě jeden mlýn, v DeWitt. Původně v těchto obou mlýnech mlelo se 200 sudů mouky denně, ale to ani z daleka nepostačovalo poptávce, a tudíž v r. 1903 oba mlýny značně zvětšeny, tak že dnes mele se v nich denně 400 sudů mouky pšeničné, 100 sudů žitné a 100 sudů mouky kukuřičné. Druhy mouky jsou: "Little Hatchet", "Golden Thistle", "Boss", "Dictator" a "Jack Frost". Toto jsou mouky bílé, kdežto žitná nese jméno "Golden Bell" a rovněž pravá pšeničná krupička jest jedním z výrobků firmy Zwoneček & Aksamit. Ve velkém prodávají v Lincoln, v Omaze a South Omaze a mimo stát v Cedar Rapids, Ia., v Chicago, Ill., a v Oklahoma City, Okla.

V oboru uměleckého sochařství a obchodu nábroky a pomníky předstihla Nebraska všechny s ní sousedící státy a siec pouze zásluhou a obchodním i uměleckým nadáním našeho krajana p. Franka Svobody z Omahy. Nejen že jest závod znám na celém západě po stránce umělecké, ale jest všeobecně priznáváno, že není vůbec všetřetího skladu pomníků mezi Chicagem a Skalistskými horami. Expozice uměleckých jeho výrobků umístěna jest na jevišti Auditoria a jest předmětem stále pozornosti zástupu, který se obdivuje ukázkám práce našeho krajana. Co chvíli slyšíme Američany a jinonárodovce volati v údivu: "A je tohle opravdu děláno zde u nás v Nebrasce?" Po stránce umělecké náleží expozici závodů páně Svobodaova prvé místo na výstavě. Naším krajanům není to ostatně ničím novým, neb není snad již vůbec českého hbitova v západních státech, kde by nestály doklady umělecké kvalifikace našeho omažského krajana. Že při tom jeho závod rok od roku roste a nabyl již rozměrů v začátcích netušených, to dokazuje jediný pohled na prostorou jeho skladu, čísla: 1215, 1217, 1219, 1221, 1223 a 1225 jižní 13.

ulice, kde stojí "celý les" krásných pomníků, připravených k odeslání a pro výběr těch, kteří o sobě do Omahy k panu Svobodovi přijdou, aby pomník vybrali. Obě výstavy, jak firmy Zwoneček & Aksamit, tak p. Svoboda slouží nám Čechům ku etí. Výstava sama potrvá do soboty.

PROTOKOL ze schůze českých spolků, sdružených za účelem uspořádání českého dne na výstavě nebraského průmyslu.

Schůzi, konanou ve čtvrtek, 6. března, zahájil předseda, p. V. Bureš za hojně účasti zástupců různých spolků. Protokol přijat byl s tou opravou, že rovněž tábor Nebraska, M. W. A., složil v předcházející schůzi \$5 příspěvku na krytí výloh, což v minulém protokole bylo opomenuto. Čten byl dopis od hudebníké unie, která oznamuje, že nemá námitek proti zjednaní české neuniové kapely pro právod. Pan Bureš oznámil, že odznaky nelze získati od klubu obchodníků, poněvadž organizace tato je poskytuje jenom když jest k očekávání hodné lidí přespolních, a tudíž usneseno obstarati stuhu s nějakým přímemným nápisem. Na zakonpení látek pro selské úbory pro tanečníky jedné kolony v Besedě, vyplaceno \$5. Následující spolky v této schůzi složily \$5 příspěvky: Spolek Pokrok Č. S. D. P. J., spolek sv. Anny, spolek sv. Kateřiny, sbor Vlastislava J. Č. D., Tábor Bohemia R. N. A., Podporující Sokol Tyrš, Lóže Čechie D. H., Jan Hus lóže K. P., tábor Nebraská Lpa W. O. W., Česká lóže čis. 314 AOUW., Sbor omažských Sokolek, řád Slovan Z. Č. B. J., spolek sv. Cyrilla a Methoděje. Přítští schůzi usneseno konati v pondělí, 10. března.

F. J. Kuták, taj.

TŘICET LÉT V OMAZE.

Bydlím v Omaze od r. 1883, a za tu dobu získal jsem si mnoho přátel a klientů, kteří mne navštěvovali, abych jim opatřil jejich zákonné nebo notářské záležitosti, prodával a kupoval majetky pro ně, opatřoval pojištění proti ohni, obstarával půjčky atd. Přijal jsem společníka, abych si opatřil pomoc pro vzrůstající obchod. Dovolují si oznámiti, že jsem přijal pana Musila do spolku. Znáím jej po dlouhá léta jako příčinlivého a podestného obchodníka. Pan Musil má více než devítiletou znamenitou obchodní zkušenost, ja ve spojení s každou společností v Omaze po devět lét v kanceláři a na cestách jako prodávač a kollektor.

Jsem nyní připraven, abychom vám posloužili rychle a spolehlivě, kdýkoli budete si přáti koupiti nebo prodati pozemkový majetek, nebo dlužiti se peníze, nebo potřebovati pojištění. Navštivte nás, pište nám nebo telefonujte.

BERKA A MUSIL, Adv. 336 Bee Building.

DR. JOE F. MARRA, český zubní lékař, 618—6 City Nat'l Bank Bldg. 617 Adv.

Skupina účinkujících ve Vrchlického veselojře "Noc na Karlštejně".

sehrané Soudním Seheí Karol Havlíček Borovský v Sokolovně v Omaze v neděli, dne 9. března 1913.